

I

Såsom det var av begynnelsen

I BÖRJAN AV 1800-TALET levde två bröder, Anders och Jonas Svensson, i Bästhults socken i Småland. De arbetade med att köra postkärran, och eftersom båda var mycket musikaliska, brukade de ofta spela på sina instrument trumpet och esskor-nett, när de körde ut posten. En dag när översten för Smålands husarer kom ridande, hörde han hur pojkarna spelade, och övertalade dem att ta värvning vid hans regemente, där de så småningom blev stabstrumpetare. Översten tyckte att två så musikaliska pojkar borde ha musikaliska efternamn, så han bestämde att ”du Jonas ska heta Mozart, och du Anders ska heta Pleyel”. På den tiden gick det lätt att byta namn. Det blev som översten bestämde.

Ignace Pleyel var en österrisk tonsättare och pianofabri-kant, och Mozart känner säkert de flesta till. Stavningen änd-rades så småningom till Pleijel. Anders fick söner som blev präster, som fick söner som blev präster. Ett av hans barnbarns barn heter Bengt.

En släkting som ägnat sig åt släktforskning, upptäckte att

det finns släktband till Pippin den lille, som var kung i frankernas rike på 700-talet. Hans son var Karl den store, som blev kejsare. Han i sin tur fick en son som också blev kejsare och kallades Ludvig den fromme. Detta har orsakat en del splittade känslor hos Bengt: Vem är jag egentligen? frågar han sig. Den lille, den store eller den fromme?

För en del år sedan fick han äntligen bevisat att han har kungligt blod i ådrorna. Han har berättat att han, då han var hos doktorn för att undersöka hjärtat, på skärmen fick se att blodet som pumpades runt var alldeles blått!

Bengt föddes den 31 januari 1927, som det yngsta av fyra syskon. Föräldrarna Per och Greta träffades när de arbetade som missionärer i Indien. De gifte sig där ute och äldsta flickan Karin föddes också där. Efter en kort tid i missionens tjänst återvände de till Sverige, där Per till en början reste runt och berättade om Indien, för att sedan få tjänst som stadskommis­ter i Jönköping.

Familjen som, förutom Per och Greta, bestod av barnen Karin, Gunnar, Ingegerd och Bengt, bodde då i prästgården Ulvsparregården. På övervåningen bodde barnens faster Astrid, som var lärarinna. Flera rum lånades även ut till släktingar, som kom till Jönköping för att studera. Mor Greta hade alltid fullt upp med att sköta om sitt stora hushåll. Hon var en trygg punkt i tillvaron för sina barn, som kände att de alltid kunde

komma till henne och prata om de hade bekymmer.

De fyra syskonen hade kommit ganska tätt, men de två yngsta, Ingegerd och Bengt, stod varandra särskilt nära och hade mycket roligt tillsammans. De kallades av övriga familjen för Putte och Pyttan, men så småningom tröttnade de på sina smeknamn, och bestämde sig då för att tala om för de andra vad de ville heta. De rusade runt i lägenheten och ropade så högt de kunde: ”Putte och Pyttan är dö’a! Nu heter vi Ingegerd och Bengt!”

En gång gick hela familjen till Ekbergs, för att titta på deras nyfödda lilla flicka Birgitta. På vägen hem gick Bengt inte med de andra syskonen, utan ville vara självständig och gå på andra sidan gatan, där han lekte med en boll. Plötsligt var han försvunnen och ingen visste vart han tagit vägen. Ingegerd blev förskräckt och tänkte på en kidnappningshistoria som hon hört talas om. En tjugo månaders baby hade kidnappats från sitt hem i New Jersey, och historien hade fått mycket stor uppmärksamhet i tidningarna. Hon rusade tillbaka till Ekbergs och ropade förtvivlat: ”Jag tror att Bengt har blivit kidnappad!”

Så småningom fick de bud från sjukhuset om att han fanns där. Det visade sig att han blivit påkörd av en bil och fått hjärnskakning. När sjukhuspersonalen frågade vem han var, och var han bodde, svarade han tjurigt: ”Det talar jag inte om!” Som tur var lyckades de i alla fall få veta vad de behövde

för att kunna kontakta familjen, och lugna dem med att han inte var kidnappad. Kanske att denna skallskada förklarar alla senare galenskapen Bengt hittat på – åtminstone vill han gärna tro det själv!

Familjen hade en tid en sommarstuga i Tenhult i Småland, och där brukade barnen ibland leka kyrka, och då var det Karin som predikade. Eftersom hon var född i Indien påstod hon att hon kunde prata ”indiska”, och predikade också på detta språk. De andra syskonen beundrade henne mycket för detta. Det hände även att hon höll fromma predikningar på svenska, och då kunde det till exempel handla om ”Jesus sade: jag är världens ljus”.

Den kristna tron fick Bengt och hans syskon ”med modersmjölken”. Tron på Gud var en självklarhet i familjen, som varje dag samlades efter middagen till en gemensam andakt. Både Bengt och hans bror Gunnar berättar att de upplevde sin fars andakter ganska torra och högtravande, medan deras mor kunde förmedla en värme och innerlighet som gjorde ett starkt intryck på dem båda.

Bengt var – enligt honom själv – ett musikaliskt underbarn, och fick som 14-åring anställning som vikarierande kantor på Centralfängelset i Jönköping. Det innebar att han följde med och spelade när hans far höll andakter, och kan således till sin meritlista även lägga att han har suttit i fängelse! För detta

arbete betalades han 90:- i kvartalet. Kanske var detta Guds sätt att leda honom in i kyrkans liv. Orgeln var en ganska usel tramporgel som lät jämmerligt, och Bengt tolkade det som att det var hans uppgift att förvärra fångarnas lidande! Han fick för övrigt bra kontakt med en tysk spion och de brukade byta frimärken med varandra.

1943, när Bengt var 16 år, flyttade familjen till Partille, där Per blev kyrkoherde. Bengt tog studenten på Hvidtfeldtska gymnasiet 1946. Det hände ibland att människor frågade honom om han tänkte gå i sin fars och farfars fotspår och bli präst. På hans farmors sida hade det dessutom funnits präster i varje generation ända tillbaka till 1500-talet, så han hade ett fantastiskt arv att förvalta! Men han var mycket bestämd med att detta var något han inte ville bli. I tonåren genomgick han också en kris, då han ifrågasatte sina föräldrars tro och brottades mycket med tankarna om Guds existens.

Under militärtjänsten i Borås började tankarna på prästyrket ändå komma, när han läste böcker av Bo Giertz, som han tyckte hade en ”förunderlig förmåga att förmedla sin tro och ett helt annorlunda sätt att uttrycka sig på.” Någoting började uppenbarligen hända i honom, vilket mognade till en kallelse att bli präst. Gunnar har berättat att även han, och många andra vid den här tiden, påverkades mycket av Bo Giertz böcker och hans utstrålning.

Efter militärtjänsten tog Bengt en teologisk filosofisk examen i Göteborg, och flyttade sedan till Malmö och pendlade till Lund, där han fortsatte studera teologi. Efter ett tag flyttade han till Lund och hyrde ett rum på Laurentiigatan 8, där farmor Nina och faster Kerstin bodde. När Laurentiistiftelsen i Lund senare var nybyggd, var han den förste som flyttade in där.

En av lärarna vid Lunds universitet var professor Hugo Odeberg. Hans uttalande att ”gudstjänsten är Guds barns lek inför sin himmelske Far”, kom att bli något av en ledstjärna för Bengt under hans kommande liv som präst. Gudstjänsterna under hans ledning har alltid haft något lekfullt över sig, och han prövar gärna nya former och försöker göra många delaktiga.

14 december 1952 prästvigdes Bengt i Lunds domkyrka för Göteborgs stift av biskop Anders Nygren. Domprost Nils Bolander medverkade också vid vigningen, samt Bengts far Per, hans bror Gunnar och hans farbror Hilding.

Efter nyår 1953 reste han sedan med båten Sunnanland, från Helsingborg via Engelska kanalen och Gibraltar sund, till Haifa i Israel, för att studera några månader vid Svenska Teologiska Institutet i Jerusalem.

I juli 1953 fick Bengt sin första prästtjänst i Veinge i Halland. Enligt honom själv blev det då väckelse i församlingen. Det var hyresvärdens hustru som tog till sig hans predikningar

och tyckte att de betydde så mycket för henne! Så småningom fick han arbete som resesekreterare vid Svenska Israelsmissionen, vilket innebar att han reste omkring i hela Sverige och höll föredrag om Israelsmissionen. Han kan även skryta med att ha predikat i Storkyrkan i Stockholm, eftersom han vikarierade där i tio dagar.

”Precis som en människas barndomsupplevelser kan forma och prägla hela hennes liv, så har upplevelser och händelser i mänsklighetens barndom satt sina spår i hela mänsklighetens historia...” Så skriver Bengt i förordet till *Såsom det var av begynnelsen*, som är en vandring genom urhistorien, det vill säga de elva första kapitlen i Första Moseboken. Det här var den bok Bengt tyckte var roligast att skriva: ”Skapelseberättelsen är en lovsång till Gud. Den skildrar en arbetsvecka tillsammans med himmelens och jordens skapare. Första Mosebokens första kapitel kan hjälpa oss att hitta en ny ton i vår vardag.”

Mycket av det Bengt skrivit är tankar som han själv arbetat mycket med och bearbetat i sitt eget liv. I *Melodin som kom bort*, från boken *Då smälter det frusna*, skriver han om relationen mellan man och kvinna, och om hur spännande det blir när vi underordnar oss varandra. Detta är något han brinner för och ofta har predikat om. Vi – män och kvinnor – är olika, vi har olika gåvor, och med de gåvorna kan vi komplettera varandra.

MELODIN SOM KOM BORT

Det finns en melodi som går som ett grundtema genom hela Bibeln. Adam och Eva sjunger den. Abraham, trons fader, går och gnolar på den. Vi hör den från Jesus själv. Apostlarna och de första kristna stämmer in. Ibland kommer den som en lekfull vårbäck. Ibland som bruset av stora vatten. En gång skall alla folk sjunga den. Men idag? Det är få som vågar sjunga den högt.

Texten till melodin kan variera. Den kan handla om att vi har en Herre över oss. Den kan handla om att vi går in under en ordning som Gud bestämt. Den kan handla om lydnad. Om under-ordning. Det är faktiskt i det ordet – underordning – som du hittar den bortglömda melodin. Får jag sjunga den för dig?

Innan människan placeras i lustgården med uppdraget att råda över djuren och över naturen, ställs hon under Gud. Hon skapas till Guds avbild. Hon skapas att leva i relation till Gud och i kommunikation med Gud. Det som gör människan till människa är att hon kan vända sig uppåt. Det grekiska ordet för människa – *ánthropos* – kommer av ett verb som betyder ”vända upp”. Människans ansikte är vänt uppåt mot Gud.

Hon har en Herre över sig.

Och när hon kommer till lustgården får hon bud från Gud. Hon som ställts över djuren, ställs nu under Gud.

Det finns en motmelodi genom hela Bibeln också. Den hindrar och stör Guds melodi.

– Jag vill inte vara Guds lag underdånig (Rom 8:7)

– Jag vill vandra min egen väg (Jes 53:6)

– Jag vill förverkliga mig själv. JAG JAG JAG!

Och djävulen hjälper till. Målar svarta sorgkanter omkring ordet ”underordna”. Den som underordnar sig, påstår han, blir som en dörrmatta som andra trampar på. Blek. Ängslig. Förtryckt. Förkonstlad. Handlingsförlamad. Underordning är detsamma som underkastelse. Påstår djävulen.

Men melodin fortsätter ändå, melodin om underordningen. Vi hör den från Jesus. Han underordnar sig Fadern. Han gör ingenting av sig själv. Han säger ingenting av sig själv.

Han gör det han ser Fadern göra.

Han säger det Fadern ger honom att säga (Joh 5:19, 14:10). Jesus var lydig (Luk 2:51, Fil 2:8).

Ser vi i Jesus den bleke, handlingsförlamade, ängsliga människan?

Var det inte just därför att han underordnade sig, som det hände så mycket omkring honom och genom honom?

Han talade strängt till stormen. Drev ut onda andar. Botade sjuka. Uppväckte döda.

Omkring honom var liv, liv, liv ...

Underordning behöver tydligen inte betyda förkrympning.

I Efesierbrevet talar Paulus om församlingen som underordnar sig Kristus. Han säger det så självklart: *så som församlingen underordnar sig Kristus* (Ef 5:24).

Hurdan är en sådan församling? En räddhågad lärjungaskara som kurar ihop sig i kyrkorummet, ängslig för den stygga världen utanför?

Det är kanske just den församling som tappar bekännelsen till Jesus som Herre, som ser ut så. När kontakten med huvudet är dålig, så blir kontakten mellan lemmarna dålig. Ingen gemenskap. Ingen samhörighet. Varje lem gör vad som faller den in.

Handen viftar omkring på egen hand. Och foten tar en promenad för sig själv.

I en församling där Jesus är Herre, ordnar man in sig under varandra.

Man aktar den andre förmer än sig själv (Fil 2:3).

Man vågar vara liten utan att ha mindervärdes känslor, därför att man vet att man för Jesu skull är det största man kan bli: ett Guds barn!

Jag vågar underordna mig när jag vet att jag är älskad. Och där Jesu kärlek är i rörelse där finns lovsången. Och kärlekens fantasi bland syskonen. Och kärlekens drivkraft utåt.

Hemligheten med denna underordning ligger nog i vad Herren får göra i vårt inre. Strax innan Paulus i Efesierbrevet 5 undervisar man och hustru om att underordna sig varandra, säger han: *Låt er uppfyllas av Anden* (Ef 5:18). Låt kärlekens Ande komma in och driva ut mindervärdes känslor och ängslighet.

Många äktenskap går sönder idag. Också kristna äktenskap. Därför är det så viktigt att våra församlingar fungerar rätt. En församling som underordnar sig Herren, är en modell för äktenskapet, säger Paulus.

Om mannen ställer sig under Herren, får han uppgiften att älska sin hustru såsom Kristus älskar församlingen. I de äktenskap där mannen har den förebilden, får hustrun det faktiskt

rätt bra. Och hustrun får uppgiften att förhålla sig till sin man så som församlingen förhåller sig till Herren. Den som har förmånen att ha en levande församling att leva i, förstår att underordningen inte är fråga om en blind och påtvingad lyd-
nad. Den har med hjärtats fria ja att göra. I de äktenskap där hustrun har den förebilden, får mannen det faktiskt rätt bra.

Jesus underordnade sig Fadern. Därför var han fylld av kärle-
kens aktivitet.

En församling som underordnar sig Herren är fylld av liv
och lovsång och kärlekens uppfinningsrikedom.

En man som underordnar sig Herren kan aldrig bli en hus-
tyrann.

En hustru som underordnar sig sin man blir aldrig en dörr-
matta.

Ordspråksboken 31:10–31 ger en levande skildring av hur-
dan hon är. Läs!

Skall jag hitta underordningens glädje måste jag låta mig tuk-
tas och fostras.

Jag kanske måste ödmjuka mig och gå till någon som själv
står under Ordets tuktan, för att växa rätt och mogna som
kristen.

*Varje gren i mig som inte bär frukt tar han bort, och varje gren som
bär frukt rensar han så att den bär mer frukt (Joh 15:2).*